

Sjefredaktør:
Helge NittebergNyhetsredaktør:
Magnus Aamo HolteReportasjeredaktør:
Sissel Wessel-HansenPolitisk redaktør:
Skjalg FjellheimRedaktør Nord24:
Rune EndresenPRESSENS
FAGLIGE UTVALG

NORDLYS arbeider etter Vær Varsomplakatens regler for god presseskikk. Pressens Faglige Utvalg (PFU) behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adresse: Prinsensgt. 1, postboks 46, sentrum, 0101 Oslo. Telefon 22 40 50 40, telefaks 22 41 19 80.

Kronikkforslag sendes til kronikk@nordlys.no
Krav til lengde: 5000- 5200 tegn inkludert mellomrom.
Legg ved portrettfoto.
Kronikkansvarlig:
Guttorm Pedersen,
telefon 959 62 382,
e-post:
guttorm.pedersen@nordlys.no

Klimaendringer og klimakamp - universitetenes og andres ansvar

PÅ DEN 3.SIDE

Øyvind Ravna

Professor i rettsvitenskap / UiT
Norges Arktiske universitet

■ I går streiket 40 000 elever i grunn- og videregående skoler i Norge for klimaet. Det samme gjør ungdom i 120 andre land. De har erkjent at klimaendringene er ikke lenger en myteomspunnet framtidssjans om noe som vil skje om 20, 50 eller 100 år, men at de skjer nå. De har også erkjent og erfart at personene som i dag er i posisjon til å begrense de skadelige effektene av endringene er kommet tidligere enn de fleste av oss kunne ha trodd, gjør for lite. Det er ikke lenger kun et spørsmål om smeltende is i Arktis eller isbjørner som sulter, men om tørke, overopphetingen og skogbranner, eller ekstreme regnvær med flom, jordskred og sviktende matvareproduksjon som resultater.

■ Aksjonene for å redusere klimaendringene har en tiltakende støtte; byrådet i Oslo støtter elevaksjonene og ansatte ved universitetet i Oslo og Bergen stiller klimakrav til så vel universitetsledelse som politikere. Målet til de universitetsansatte er å halvere institusjonenes klimagassutslipp knyttet til flyreiser. Helge Drange, professor og klimaforsker ved Universitetet i Bergen, uttaler i den anledning at universitetene har et spesielt ansvar for å vise vei da det har stor betydning for framtidige utvikling om studentene kommer fra en institusjon som tar klimautfordringene på alvor. Det er ikke vanskelig å være enig med Helge Drange i det.

■ Om vi ikke tar grep, har vi mer i vente, noe som er tydeliggjort av FNs klimapanel og av Norges fremste institutt for

UNG PROTEST: Fra gårdsdagens klimademonstrasjon utenfor rådhuset i Tromsø. Hvorfor det er så stille ved Norges arktiske universitet og hos politikere i Nordens Paris? undrer Øyvind Ravna. (Se også side 16-17 i del 1.)

FOTO: YNGVE OLSEN

tværfaglig klimaforskning CICERO. Sistnevnte påpeker sannsynligheten for ekstrem-regn på våre breddegrader, raskere havnivåstigning enn forventet, to millioner km² smeltende tundra, dramatisk nedgang i fiskebestandene og i verdens matproduksjon, og fordobling av antallet mennesker uten tilgang til rent vann. At flyktingestrømmene nordover også vil eskalere er ikke engang nødvendig å nevne.

■ Initiativet til skoleelevene er høyst velkomment. Det er også aksjonene til de universitetsansatte i Oslo og Bergen. I kjølvannet av kravene de har stilt, kan spørres hvorfor det er så stille ved Norges arktiske universitet og hos politikere i Nordens Paris? Her ser man lite til klimaengasjementet, utover elevenes. Derimot stimuleres det til økt turisme og reiseliv, noe som medfører drastiske økninger av så vel flytrafikk som cruisebåtanløp. Dette bejubles av byens næringsliv, samtidig som universitetsansatte i Tromsø karakteriserer initiativene fra våre kollegaer i Oslo og Bergen som en sinnelagsstra-

tegi. Resultatet av det blir fort at viktige initiativer bagatelliseres og at ansvaret blir skjøvet over på myndighetene.

■ Vi har alle et ansvar, både gjennom egen adferd og ved å velge politikere som er i stand til å ta krevende beslutninger. Vi som jobber ved universiteter og forskningsinstitusjoner som forvalter kunnskap, har et særlig ansvar. Noen av oss er heldige å kunne delta i teknologisk forskning som bidrar til å redusere utslippene. Andre kan kanskje delta i utarbeidelsen av internasjonale avtaler og forskrifter som er egnet for å redusere bruken av fossilt brensel. Det fleste av oss, det være seg universitetsansatte og andre, har imidlertid begrensede muligheter på dette området.

■ Dette utelukker oss ikke fra å bidra. Flyreiser utgjør den største enkelt delen av personlige klimagassutslipp for nordmenn flest. Det er samtidig det bidraget som det er enkleste å begrense. I likhet med våre kollegaer i Oslo og Bergen, bør også vi i Tromsø

sette søkelys på reiser til konferanser, møter og andre samlinger. Selv om slike konferanser er viktige bidrag til kunnskapsutveksling som kan bidra til både teknologiutvikling og erkjennelse av betydningen av internasjonale avtaler, som igjen kan bidra til reduserte utslipp, må vi våge å veie viktigheten av konferansene opp mot klimakostnadene de medfører.

■ Det finnes i dag gode alternativer til miljøbelastende konferanser. Digitale hjelpemidler og utstyr som gjør at vi kan kommunisere og snakke sammen, nesten som om vi er i samme rom selv om vi sitter på hver vår side av et verdenshav. Vi er også i stand til å undervise studenter på andre side av Atlanteren med slikt utstyr. Likevel brukes det timer på timer på flyreiser for å delta på konferanser, møter o.a. Det er derfor på tide å gjøre opp status for til disse reisene; ikke bare for universitetsansatte, men også næringslivsfolk og politikere, som alle bør spørre om mange av reisene virkelig er nødvendige?

■ Fokus på egne reiser og klimagassutslipp betyr ikke at vi skal unnlate å rette oppmerksomheten på andre bidrag til utslipp. For universitetene er det utvilsomt på tide å rette fokus mot de negative sidene ved reiselivsnæringen bl.a. med tanke på forskning som kan bidra til å redusere flytrafikk og cruisebåtrafikk og dermed klimautslipp. Likeledes er det viktig å gjøre opp status for forskning og annen virksomhet som bidrag til å opprettholde og utvide olje- og gassvirksomheten.

■ Drivkraften til klimaendringene er et stadig større forbruk. Når alt kommer til alt blir derfor det største bidraget for hver og en av oss å gjøre opp status for eget forbruk. I tillegg til flyreiser må vi da spørre om vi trenger stadig større og mer energikrevende biler og boliger, økt økonomisk velstand (fra eksportinntekter fra olje og vindkraft) som igjen brukes til mer reiser, import av langreist mat og annet som har unødvendig høye klimakostnader. Til slutt er det vårt eget valg.